

מבשר טוב

ס"ג

פרשת ויקרא - זכור

תשס"ח

לוגאנו

מאמר

קריאה לשון חיבה

א

הקדמת הקושיות בפרשת השבוע ובפרשת זכור

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר. תיבת "ויקרא" כתובה באל"ף זעיר"א כידוע, ולהבין מה רומז לנו הכתוב באלף זעירא זו. וגם עלינו לבאר עוד, למה בחר הכתוב להביא זה הרמז של "אלף זעירא", בפרשת הקרבנות דייקא.

"זכור את אשר עשה לך עמלק, בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרך בדרך, ויזנב בך כל הנחשלים אחריך, ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים. והיה בהניח ה' אלקיך לך מכל אויבך מסביב, בארץ אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה לרשתה, תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, לא תשכח" (דברים כה, יז).

מצות מחיית עמלק נצחית היא, ומה שייכת בזמן הזה בהיותנו בגלות

כלל נקוט בידינו מקובל מפי מרן הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שהתורה הקדושה נצחית היא, נוהגת ושייכת בכל דור וזמן, בכל מקום, ולכל איש ואיש. והביאוהו הרבה בספה"ק כידוע.

ובפרט, כאשר מצווים אנו לזכור מעשה עמלק מדי שנה בשנה, ושלא לשכוח חובתנו למחות זכרו. – על כרחך מוכח ששייכת יסוד מצות "מחיית עמלק", גם בזמן הזה, בכל דור ודור ובכל שנה ושנה.

ואין כוונת מצות זכירה זו רק כהכנה לימות המשיח, כאשר יהיה בידנו לקיים המצוה כפשוטה. אלא יש בתכלית מצות זכירה זו, להזכיר אותנו למחות יסודו של עמלק הקיים ונמצא בכל עת בעולם, ואנו מצווים למחות זכרו ולהכרית רוע השפעתו בעולם ובלב ישראל.

ומהשתא חובה עלינו לברר ולדעת, מה הוא אותו "זכר עמלק", שאנו מצווים עליו עתה, אף בהיותנו בגלות ובלבול האומות, למחות מלבנו.

הקדמת לשון קדשו של התולדות אדם ביסוד מצות קריאה לשון חיבה

ונראה בעזיה"ת בהקדם מה שייסד זקני הק' זצלה"ה בתולדות אדם ריש פרשא דידן, בביאור ענין קריאה של חיבה שפתח בה הכתוב, שעיקר עניינה היא חובת הקירוב שיקרב הגדול את הקטן.

וז"ל: "ויקרא אל משה. פירש רש"י ז"ל, לכל דברות ולכל אמירות ולכל ציווים קדמה קריאה, לשון חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר (ישעיה ו, ג) וקרא זה אל זה וכו'. להבין מה הוא הלשון 'שמתמשים' בו. וביותר היה לו לומר 'קוראים בו'. ועוד, מה לשון חיבה, וכי מפני שמלאכי השרת משתמשים בו נקראת לשון חיבה. ועוד קשה כקושיות כל המפרשים, מפני מה לא נאמר ויקרא ה' אל משה, כמו בכל מקום, כידוע".

"אך יש לומר, דהנה לרש"י ז"ל גם כן היה קשה זו הקושיא, למה לא נאמר ויקרא ה' אל משה. – ולכן פירש, שלשון ויקרא הוא 'לשון שמלאכי השרת משתמשים בו', היינו: שמלאכי השרת מחמת שהם רוחנים בלתי גוף, עבור כן הם יכולים לראות ביותר גדולתו יתברך שמו. ורואים איך שהם רחוקים מהבורא יתברך שמו, ושהם רק נבראים לבד, ואי אפשר לנברא להשיג את הבורא ברוך הוא. – אבל לא כן האדם, שהוא מלוכב בגוף גשמי, אי אפשר לו לראות גדולתו יתברך שמו כמו המלאכים".

מעוצם פחד המלאכים מקרבים הם זה לזה תמיד ואף הגדול מקרב לקטן

"וידוע, שהמלאכים אינם דומים זה לזה בערך, וכמו שאמרו חז"ל (חגיגה יג.): קרסולי החיות כנגד כולם וכו'. – ואף על פי כן, עבור ידיעתם בגדולת הבורא ביותר, וגם מהפחד שנופל עליהם מאימתו יתברך שמו, הם מתבטלים זה לזה, והגדול קורא לקטן ממנו, אף שאינו דומה לו בערך, ומקרבו אצלו, ואחד קורא לשני, כמו שנאמר: 'וקרא זה אל זה', ות"א: 'ומקבלין דין מן דין וכו'. ועבור כן היה תכלית הבריאה, שהגדול ישפיע לקטן ממנו. וכך הוא בכל העולמות והברואים. וזאת הוא עיקר העבדות של מלאכי השרת".

"ועבור כן תופס רש"י ז"ל בלשונו, לשון 'שמתמשים', שהוא לשון שימוש ועבדות, שעיקר עבדות שלהם האחדות והתקרבות האחד להשני הקטן ממנו. וכמו שמרומז בתיבת 'וקרא', שאין לשון קריאה שייך, אלא למי שהוא רחוק ממנו, ולא למי שהוא קרוב ועומד אצלו. ועבור האחדות שביניהם שייך בהם לשון חיבה".

"וזאת ידוע, שמשו רבינו עליו השלום היה גם כן מופשט מחומריות ומכוחות הגופנים, והיה רואה בגדלות הבורא ברוך הוא ביותר משאר בני אדם, ועבור כן היה יודע ביותר איך שהוא רחוק מהבורא ברוך הוא. ולכן שייך בו גם כן לשון קריאה, עבור שהיה מרוחק מהשם יתברך בעיני עצמו".

ציווי השי"ת למשה לקרב את הפחותים והמרוחקים מאד

"ועבור כן לא נאמר בפסוק בפירוש 'ויקרא ה' אל משה', להורות על ענין העלמה והריחוק מהשם, שהיה משה בעיני עצמו רחוק מידיעת השם. ועבור כן זכה מדה כנגד מדה להתגלות אלהותו יתברך שמו, כנאמר: 'וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר', היינו: כמו שאני קורא לך מרחוק, אף על פי שאינך ערך לגבי הקורא, כמו כן תראה אתה לקרב אפילו הפחותים, שאינם דומים בערך אליך, לעבודת הבורא ברוך הוא, ותלמדם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, (שמות יח כ)".

"כי זה עיקר תכלית הבריאה: מי שהוא בתכלית הגדלות, יקרב למי שהוא בתכלית הקטנות גם כן. וזה הוא בחינת 'נעוץ סופן בתחילתן', (ספר יצירה פ"א מ"ז, ותקו"ז כא)".

"וגם תהיה אתה מזהיר לדורות גם כן, כמו שתיבת 'לאמר' מורה בכל מקום: 'אזהרה לדורות' (עי' מכילתא בשלח א, ועוד). מי שהוא רוצה לגשת אל העבודה – ראשית, יראת שמים היא היסוד מהעבודה. וכמו ש'אהל מועד' מרמז על זה, שמשם היה נובע יראת שמים לכנסת ישראל. ועל ידי זה היסוד יוכל לבוא לבחינת האחדות – הוא תכלית העבודה, שהגדול יקרב את הקטן גם כן לדרכי העבודה הנרצה. וכמו שאמרו חז"ל (ב"ב ט:): 'זהמפייסו מתברך ב"א ברכות', אנו רואים שהפיוס עוד יותר גדול מעיקר המעשה".

קירוב צדיקי הדור את ישראל על ידי השפעת בני חיי ומזוני

"ומה שנאמר ויקרא א' זעירא, נוכל לומר בזה על פי המשל שאומר הרמב"ם ז"ל (מו"נ ח"א פל"ג), שעיקר התקרבות הילד מתחיל מדברים הקטנים והפחותים, ועל ידי זה יכולים לקרב אותו לדבר הנרצה. וכמו כן בכאן גם כן מאל"ף זעירא, היינו: שצדיקי הדור הרוצים לקרב לבבות בני ישראל לדרכי התורה ועבודה, מתחילה ישפיעו להם צרכי הגוף, היינו: בני חיי ומזונא, ואחר כך יגיעו לצרכי הנפש תכלית הנרצה, אמן נצח סלה ועד" עכ"ל"ק.

ונבוא אל הביאור בדברי קדשו, וגם מה שייכות כל זו העבודה של קריאת חיבה מרחוק אף לפחותים, לפרשא דידן.

ג

ביאור מצות הקירוב בקריאה של חיבה, אף לפחותים ומרוחקים

כתיב (תהלים פט, ג) "עולם חסד יבנה", כלומר שזו היתה כל תכלית הבריאה, להשפיע החסד והאהבה. כאשר מטבע הטוב להטיב תמיד, ובשביל שיוכל לקרוא ולקרב את ישראל אליו בלשון חיבה, היה צריך תחילה לצמצם מאור אין סוף ב"ה, ולהרחיק הנבראים שנאצלו ממנו יתברך. – כדי שלאחר ריחוקם משורשם, ויהיו משתוקקים לחזור ולהתקרב ולהידבק עלול בעילתו, ישפיע עליהם השי"ת מרוב טובו וחסדו קירוב ואהבה, ויקרבם אליו על ידי קיום תורה ומצוות, ועשיית רצונו הפשוט ב"ה, ריח ניחוח לה'.

יסוד מצות הקרבנות הוא הקירוב שעל שם זה נקרא "קרבן"

וזה כל יסוד מצות הקרבנות, שעל שם כך הם נקראים בלשון "קרבן", על שם ההתקרבות אליו יתברך. והיינו שציוה הכתוב: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", עיקר הרצון הוא ההתקרבות להשם, שהיה מרגיש מביא הקרבן, מתוך הריחוק הגדול שהרגיש בנפשו מחמת החטא והתשובה והוידוי הנצרכים לפני הקרבת הקרבן. ומתוך זו התשובה והכרת הריחוק, היה מתקרב בעת הקרבת הקרבן בקירוב נאמן ודבקות נפשו באלקים.

כאשר מגדיר בזה המשורר, הרגשת של ישראל בבואם להקריב הקרבנות בבית המקדש (תהלים פד, ב-ג): "מה ידידות משכנותיך ה' צבאות. נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', לבי ובשרי ירננו אל קל חיי".

ולפיכך שפיר מובן יסוד זה של מצות הקריאה של חיבה, שיסוד התולדות אדם בפרשה זו דווקא, כי זה העיקר הנלמד בפרשת הקרבנות, חובת הקירוב והאיחוד זה עם זה.

עיקר מצות הקירוב מתקיימת בהשפלת הגדול לקרב את הקטן והמרוחק

ומבאר לנו התולדות אדם זוקללה"ה ביסודה של מצוה, שצריך לקרב בקריאה של חיבה, לא רק את הגדולים והחשובים. – שבזה אין שום חידוש של קירוב, כאשר מקורבים מצד עצמם ומדרגתם. גם קירוב הגדולים נובע לפעמים מרצון העצמי, להרגיש עצמו בטוב ובנעימים, כגדול בין גדולים.

ולפיכך אמיתת כוונת הקירוב שנצרך מצד המתקרב, יתקיים יותר כאשר ישפיל עצמו הגדול ויקרב את הקטן ממנו, ואת המרוחק מאוד. – זו עיקר תכלית של אמת, כמו שכתב תוך לשון קדשו: "כי זה עיקר תכלית הבריאה: מי שהוא בתכלית הגדלות, יקרב למי שהוא בתכלית הקטנות גם כן. וזה הוא בחינת 'נעוץ סופן בתחילתן' וכו'" עכ"ל"ק.

הצדקה הגדולה שבצדקות המלמד דעת לעני בדעת

וכבר יסד זקה"ק המהרש"ל מלענטשנע זיעועכ"י ביסוד מצות צדקה שבדור המדבר, שלא היתה שייכת כי אם בצדקה שבנפש וקירוב הרחוקים. והביאו בנו זקה"ק בתולדות אדם (זמירות שב"ק ד"ה זכרו תורת משה), וזל"ק: "על פי מה שאמר אאדמו"ר זצלה"ה זי"ע, ליישב הקושיא, האיך היו מקיימים מצות צדקה בעת שירד המן, ואז היה שוין עני ועשיר. – ותירץ על זה, כי מי שהיה לו גדלות השכל, היה משפיע דעת ותבונה לקטני השכל. וזה עיקר הצדקה ללמד לחבירו לעשות הטוב בעיני ה', עד כאן דבריו" עכ"ל"ק.

וכן כתב יסוד זה בן דורו בספה"ק בני יששכר זצללה"ה (מאמרי חודש אדר מאמר ב דרוש א): "והנה, המלמד דעת לעני בדעת, הוא הצדקה הגדולה שבצדקות, וגורם שתקובל תפלתו, ומתרומם קרן ישראל" עכ"ל"ק ע"ש.

[ובזה תירץ שם [בהגהה] קושיית התוס' בברכות (ה: ד"ה אלא אימא), שהקשו על דברי רש"י שם, על הא דאבא בנימין: "כל ימי הייתי מצטער כו' ועל תפילתי שתהא סמוכה למטתי", וכתב רש"י ז"ל (ד"ה סמוך למטתי) שגם ללמוד אסור קודם התפלה. והקשו התוס' על זה מהא דרב אקדים ומשי ידיה ושנה לן פרקין וכו' ע"ש. – וביסוד הנ"ל תירץ הבני יששכר שם: "ולפי דברינו יש לומר, דסבירא ליה לרש"י, דיש חילוק בין לימוד לעצמו ובין ללמד לאחרים, דזה צדקה גדולה והוא בסגולה לקבלת התפלה, 'אני בצדק אחזה פניך' (תהלים יז, טו), היינו מט"ט שר הפנים המעלה את התפלה" עכ"ל"ק ע"ש.

ובמצות צדקה ידוע מה שייסד הבעל שם טוב הק' ז"ע, שאין מפריע בה פסולא דשלא לשמה, כי בדברים הללו תוצאת הנאת חבירו היא העיקר הנרצה, ובתר הנאת המקבל אזלינן, ולא בתר כוונת הנותן, שאין זה משנה בה. – ועל אחת כמה וכמה, כאשר עצם הנתינה מצד הנותן רוחנית היא, ומשפיע הצדקה הגדולה שבצדקות ללמד דעת ותבונה לקטני השכל, ומלמד חבירו לעשות הטוב בעיני ה', שבודאי אין פוסלת בזה כלל הכוונה שלא לשמה, כאשר חבירו המקבל מתלמד דעת לפנינו ומתקרב להשי"ת בכל לב. [וכבר הארכתני בביאור ענין זו הצדקה הרוחנית שבנפש, בהקדמת הספה"ק תורת הרבי ר' ירחמיאל ע"ש].

ד

ישוּב הקושיות וביאור מצות זכירת מחיית עמלק בזמן הזה

ובזה נבוא אל הביאור ברמז פרשא דידן, שאמר הכתוב "ויקרא" באל"ף זעיר"א, דייקא הכא בפרשת הקרבנות. – ללמדנו עיקר חובת הקריאה של חיבה שלמדו השי"ת למשה, לקרב ולקרוא את המרוחקים והפחותים, שעל כך נצרכת הקריאה, למי שהוא מרוחק, ומשיג בדעתו גודל ריחוקו, כמו שביאר התולדות אדם.

והיינו הרמז באלף זעירא, הוא אדם זעירא, קטן שבקטנים, שעדיין עומד בתחילת העבודה בא' זעירא. שזהו פחות שבפחותים שעדיין לא דרך על מפתן עבודת השי"ת ודבקותו. – אותו צריך בעיקר לקרוא בקריאה של חיבה, ולקרבו בכל מיני קירוב. וזהו יסודה של מצות הצדקה, והקרבת הקרבנות, לקרב את המרוחקים כמבואר.

עמלק החדיר בישראל עצם המציאות של הנפילה בחטא בעת חולשה וקטנות

והנה זו המחלה של הפחותים והקטנים, שמתרחקים מהשי"ת ונחשלים מדבקות קיום תורה ומצוות. – זה החדיר עמלק הרשע בישראל. שהכתוב מעיד בו: "ויזנב בך כל הנחשלים אחריו", הוא היה מזנב אותם שנחשלים, ונמשכים אחריו מלמטה, כאשר תפסה בהם חולשה כדכתיב: "ואתה עיף ויגע", שלפעמים מגיע האדם מחמת עייפות ויגיעה וכיוצא, לידי חולשה וקטנות דמוחין, ואותם החטיא וריחקם מהשי"ת, והפילם ודרדרם במדרגתם הרוחנית.

ועמלק הוא זה שהחדיר בישראל המציאות של ריחוק מהשי"ת, והנפילה אחור ברוחניות. – כי באמת זו התופעה מצד עצמה, טבועה בטבעי נפשו של כל אדם, שלפעמים הוא במוחין דגדלות וזמני השגה ועלייה. ופעמים שהוא במוחין דקטנות, ואין הדעת משוטטת בהשגות, וזמני עמידה. – אלא שלפני שבא עמלק לזנב בישראל, לא היה מצב שכזה מביא נפילה לאדם ברוחניות, ולא היה האדם מקשר זו החולשה והקטנות, ליסוד המדרגה הרוחנית, ושמירת הנשמה ביראת שמים צרופה. – אלא היה מחזיק בהשי"ת ותורתו כפי כוחו וענינו, אם מעט אם הרבה, שהרי כבר ייסדו ז"ל (מנחות קי.): "אחד המרבה ואחד הממעט, ובלבד שיכוין לבו לשמים".

אבל כאשר בא עמלק להילחם בישראל, שביסודו שונא הוא להשי"ת בעצמו ולישראל בניו. ניצל זו החולשה למשוך ולזנב אותם הנחשלים, כאשר מטבע האדם להיות ברפיון מעט באלו הזמנים, ויותר בנקל למושכו ולהכשילו, ובכך ניצל חולשה זו של האדם, להפכה לירידה גדולה ברוחניות ונפילה בחטאים עד שאול תחתית רחמנא ליצלן. אבל ישראל מצד עצמם לא היה בהם אלא "ואתה עיף ויגע" בלבד, ולא מטו מחמתה ליפול מן המדרגה הרוחנית.

יסוד מצות מחיית עמלק הוא בהיפוך, לקרב את הנחשלים הפחותים והמרוחקים

ועל כך באה יסודה של מצות "מחיית עמלק", שאם אנו מצווים למחותו מן השורש, עד שלא יישאר ממנו שום זכר כלל. על כרחך יש לרדת לשורש השפעתו ונגיעתו בישראל, שלפי המבואר עולה, שזה היה על ידי משיכת הנחשלים, פיתויים והסתתם לרחקם מן הטוב ולקרבתם אל הרע חלילה. שזו אם כל חטאת, ושורשה של נפילה שאין ממנה תקומה רח"ל, במה שנמשך האדם אחר חברים מקולקלים, המשחיתים ממנו כל זיק של קדושה ורצון טוב. כי כנגד משיכת חברים הרעים כמעט אין האדם יכול לעמוד.

ולפיכך עיקר מצות זכר מחיית עמלק בזמן הזה, בקיום הלכה למעשה, הוא בקירוב אותם הנחשלים אל הטוב, ולא לרחקם חלילה. אלא בהיפך לקרב את ליבם אל הקדושה, ולמושכם לדברים טובים.

כי אדרבה עיקר הקירוב והקריאה של חיבה נצרכת לאלו החלשים והנחשלים, הרבה יותר מן המקורבים שאינם מטים ליפול כמובן. שהרי אלו שנתונים במצב של חולשה וקטנות והתרחקות מהשי"ת מתורתו ומישראל, הרי נוטים מאוד להתדרדר יותר חלילה, ונפשם זועקת אל הקירוב המיוחל שנחמם את ליבם בנטפי חום אהבה ועידוד, שהם להם כמים קרים על נפש עייפה מאוד.

גם כל אדם בנפשו צריך למחות זכר השפעת עמלק, ולא להתדרדר חלילה

והנה כתב בספה"ק עבודת ישראל (שבת זכור), שבכל איש מישראל מקננת קליפת עמלק. ואם כן הרי שכל אחד ואחד עומד כלפי עצמו גם כן בסכנה זו, שלא יתפשנו עמלק בעת חולשה וקטנות, לדרדרו ולהכשילו בחטא חלילה, אף לא הקטן ביותר. – ואף על כך באה מצוה תמידית זו של זכירת מעשה עמלק, שלא להניח לו להכשילו חלילה מחמת עייפות או עצלות וכיוצא.

וז"ל העבודת ישראל שם: "זכור את אשר עשה לך עמלק וגו'. דהנה שותא דעלמא לקרוא ולכנות אדם רשע בשם 'עמלק', ואין לך דבר למטה שאין לו שורש וטעם. – והנה הענין הזה, מפני שעמלק בטומאתו וברשעתו הכניס במלחמה אז איזה ניצוץ וענין רע בלב כל איש אשר לא לחם כנגדו כראוי".

"כי עיקר ענין עמלק הוא היצר הרע צורר כל אדם, וזה 'מלחמה לה' בעמלק מדור דור' (שמות ח, טז), דהיינו שבכל דור ובכל שעה היא המלחמה הגדולה אשר אנחנו נלחמים תמיד כל ימי היותנו על הארץ. כי עמלק נוטריקון ע"מל ק"סם ו"מרי".

"וזה זכור את אשר עשה לך עמלק, לך' ממש, שעשה בקרבך ענין עמלק עמל קסם ומרי. אשר קרך בדרך, קרך הוא מלשון קרירות, שהקר אותך מהתלהבות, שראוי להיות כל אדם בלבו כמוקד אש לפני ה' תמיד, והיצה"ר מקרר את האדם ומעצלו, ובא אליו בכמה מיני פיתוים ומתנכר בלבושים וענינים עד שמפתה את האדם וכו', שמפילו בעצלות בעבודת השי"ת ומחזק לבו למרות עיני כבודו, עד שמוליכו כשור לטבח וכו'".

"מחה תמחה זכר עמלק לא תשכ"ח, צירוף 'ת"ש כ"ח', פירוש שלא תהיה תש כח, ולא תפול בעצלות ח"ו, ואף אתה הקהה את שיני היצה"ר, ואמור לו הנני מתחרט ושב ומתנחם על העבר, ומכאן והלאה חושבנא, לקבל עלי עבודת ה' באמת שלא אחטא עוד. ואתחבר לצדיקים וחסידים, והם יורוני דרך התשובה והאמת. כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מט"ו) והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, ואזכה לתקן את אשר שחתתי ואתגבר כנגדך תמיד". עכ"ל ק עי"ש עוד בנועם אריכות אש ד"ק.

נמצינו למדין מדברי קדשו, חובת זכירת מחיית עמלק הנצחית בכל דור, גם כלפי האדם עם עצמו ועם נפשו, מלבד חובת הקירוב שצריך להשפיע ולקרב את אחרים, וללמד דעת לעני בדעת כמבואר. – כי גם כל אדם חדרה בו באפס מה מקליפת עמלק, שעד שלא נמחה לגמרי קיימת השפעתו בלב כל אחד ואחד לפי דרגתו ועניינו.

וצריך למחות מלבו כל השפעה רעה, ורעותא דליבא שמעלה הייצר בלבו, אם במחשבות והרהורים ושאר מרעין בישין. שלא יתן היצר להיתפש בו בעת חולשה וקטנות ולהפילו חלילה ברוחניות, אלא יזכור תמיד חובתו בעולמו ובעבודת השי"ת בכל עת.

ודבר זה עצמו, שיהיו זמני חולשה בכל אחד ואחד מישראל, לא רק בנחשלים אחריו, זמני חלשה ברוחניות ורפיון בעבודת השי"ת. – זה גופא הכניס עמלק בבני ישראל, ולולי מלחמת עמלק בבני ישראל, לא היה שייך ענינים כאלו של חולשה ורפיון בבני ישראל ברוחניות, רק במדרגה פחותה מאוד. ולא שיגיעו במצבים כאלו לחטא חלילה, ולהתבטל מעבודת השם יתברך, ואפילו להגיע עד ספקות באמונת השם יתברך רחמנא ליצלן.

ולכן כל אחד ואחד שמתחזק בזמנים ומקומות החלשים הנ"ל, ומתגבר על רצונות שאינם כשרים וכו' וד"ל. – מקיים בזה מצות מחיית עמלק בזמן הזה. וכמו שביארנו במקו"א שעבודת השי"ת בקטנות דמוחין חשובה יותר מן העבודה בגדלות דמוחין. ואחד מן הטעמים בזה נראה לפי המדובר, משום שמקיים בזה מחיית עמלק, ומקרב הגאולה. כי "מלחמה לה' בעמלק מדור דור" (שמות יז, טז), ועיקר מלחמתו היא שלא תהיה הגאולה, כי אז יראו האלקות לעיני כל, ויימחה לגמרי זכר עמלק. ולכן בעקבתא דמשיחא הוא עיקר התגברות מלחמת עמלק, כאשר ידוע שלפני ביטולו של כל דבר מתחזק ומתעצם יותר להתקיים, ויהי רצון שנזכה למחות עמלק במהרה.

שלמות מחיית עמלק לא תהיה רק אחר העמדת מינוי מלך המשיח שבכוחו לבער הרע מן העולם בשלמות, ולבנות בנין הקדושה לנצח

אולם שלמות קיום מחיית עמלק לגמרי מן הלב, תהיה לעתיד לבוא על ידי מלך המשיח. כדמוכח סוגיא דסנהדרין (כ:): "שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ: להעמיד להם מלך, ולהכרית זרעו של עמלק, ולבנות להם בית הבחירה. ואיני יודע איזה מהן תחילה, כשהוא אומר (שמות יז, טז) 'כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק', הוי אומר, להעמיד להם מלך תחילה, ואין כסא אלא מלך, שנאמר (דברי הימים א כט, כג) 'וישב שלמה על כסא ה' למלך'. ועדיין איני יודע אם לבנות להם בית הבחירה תחלה, או להכרית זרעו של עמלק תחלה, כשהוא אומר (דברים יב, י) 'והניח לכם מכל אויביכם וגו' והיה המקום אשר יבחר ה' וגו', הוי אומר להכרית זרעו של עמלק תחלה. וכן בדוד הוא אומר (שמואל ב ז, א): 'ויהי כי ישב המלך דוד בביתו וה' הניח לו מסביב', וכתוב (שם ב) 'ויאמר המלך אל נתן הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וגו' וכו'" ע"כ.

והרי, ששלמות מחיית עמלק לא תהיה אלא אחר העמדת מלך המשיח, שהוא יבער כל הרע מלב ישראל ומן העולם, ורק אחר כך יוכל להקים בנין הקדושה בבנין בית קדשנו ותפארתנו.

וכשם שמלחמת עמלק היה מחמת שנסעו מרפידים (שמות יז, ח), היינו שהיו ברפיון מעט מעבודת השי"ת, כן מחיית עמלק הוא בהתחזקות בעבודתו ית' כמו שנתבאר. ובפרט בזמני נפילה חולשה ורפיון, כענין שפירש הכתוב "אשר קרך בדרך וגו'". ובזה מקרבים הגאולה שתלויה במחייתו של עמלק מלב כל אחד ואחד מישראל, כמו בנין בית המקדש שהוא גילוי השראת השכינה לעיני כל, שאינו שייך רק אחר מחיית עמלק משלם. – ולזה צריך העמדת מלך, כמו שכתב ברמב"ם שהוא לב העם, וז"ל (פ"ג מהל' מלכים ה"ו): "שלבבו הוא לב כל קהל ישראל" עי"ש. והוא יחזק לב כל ישראל ברוחניות ובגשמיות ואחר כך יוכלו להילחם עם עמלק. ויהי רצון שנזכה למחות זכר עמלק מן הלב, ולביאת גואלנו גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון מידי שבוע למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com